

Kokemusasiantuntijapankin hyötyjen arviointi

PÄÄLÖYDÖKSET

- Kokemusasiantuntijapankin toiminta voi edistää kokemusasiantuntijoiden toipumista ja palvelujen kehittämistä asiakaslähteiseksi.
- Kokemusasiantuntijana toimiminen voi auttaa toipumisen eri vaiheissa.
- Kokemusasiantuntijuus voi olla toipumisen alkulähde, edistäjä tai ylläpitäjä.
- Kokemusasiantuntijoiden kanssa yhteistyötä tehneet ammattilaiset pitivät tärkeänä kokemusasiantuntijoiden hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä.

Kokemusasiantuntijapankista ammattilaiset voivat tilata kokemusasiantuntijan sote-palveluiden suunnittelu-, toteutus-, kehittämis- ja arviointitehtäviin. Pankki huolehtii kokemusasiantuntijoiden sopimuksista ja palkkioiden maksusta sekä ammatillisen kasvun ja työssäjaksamisen tuesta.

Kokemusasiantuntijapankin tavoitteena on edistää kokemustaustaisten henkilöiden toipumista ja vahvistaa asiakaslähteistä palveluiden kehittämistä. Kokemusasiantuntijatoiminta on yksi keino edistää osallisuutta ja asiakasosallisuutta sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Tässä julkaisussa arvioidaan kokemusasiantuntijapankin hyötyjä kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten kannalta. Kokemusasiantuntijoiden kokemia hyötyjä tarkastellaan toipumisen näkökulmasta. Ammattilaisten tulkitsemia hyötyjä tarkastellaan yhteiskehittämisen näkökulmasta. Aineistona on kokemusasiantuntijoiden (n=8) ja ammattilaisten teema-haastattelut (n=4).

Kokemusasiantuntijana toimiminen voi auttaa toipumisessa

Kokemusasiantuntijuus on saanut jalansijaa, kun kehittämistyössä on tavoiteltu laadukkaampia palveluita sekä ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän haasteisiin (Rissasen 2015, 198). Nämä tavoitteet ovat avanneet paljon uusia työmahdollisuuksia kokemusasiantuntijoille. Kokemusasiantuntijoiden tehtävänkuvat ovat laajentuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tutkimuksissa kokemusasiantuntijoiden roolia on tarkastelu kehittäjinä (Weiste ym. 2022) ja työntekijöinä (Soronen, 2021). Lisäksi Meriluoto (2018) on väitöskirjassaan tarkastellut kokemusasiantuntijoiden roolia vaikuttajina ja päätöksentekijöinä. Kokemusasiantuntijoiden toipumista on kuitenkin tarkastelu vain kokemusasiantuntijakoulutuksen osalta (Falk ym. 2013, Laitila 2019, Nordling & Hätönen, 2013, Kostiainen ym. 2014).

Kun toipuminen nähdään toipumisorientaation mukaisesti henkilön omakohtaisena kokemuksena mielekkästä elämästä, kokemusasiantuntijapankin toiminnan voi määritellä kokonaisuudessaan toipumista tukevaksi. Toipuminen on tapa elää tyydytystä tuovaa ja toiveikasta elämää psyykkisen sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta (Nordling, 2018). Toipuminen nähdään toipumisorientaatioissa ja tässä arvioinnissa päätepisteettömänä prosessina, pikemminkin polkuna kuin määränpäänä.

Kokemusasiantuntijapankin toiminnassa on monia toipumisen kannalta hyödyllisiä tekijöitä. Kokemusasiantuntijapankkilaiset ovat toipumisessaan eri vaiheissa. Toipuneiden kuuleminen herätti toivoa heissä, jotka olivat toipumisen alussa. Toipuminen ja aktiivinen tekeminen ovat mahdollisia. Kokemusasiantuntijapankin jäsenistä koostuva yhteisö muodostaa työyhteisön, jolla on merkityksellinen tavoite: palvelut entistä asiakaslähteisemmiksi. Toimiminen kokemusasiantuntijapankissa voi siten tarjota uuden, merkityksellisen suunnan elämälle. Monilla kokemustaustaisilla on kokemusta passiivisesta asiakkaan roolista, mikä on voinut aiheuttaa häpeää ja alemmuuden tunnetta. Kokemusasiantuntijapankkilaisen on mahdollisuus saada uudenlaisia, voimauttavia rooleja, kuten kehittäjä tai auttaja. Kokemusasiantuntijat työskentelevät yhdessä ammattilaisten kanssa.

Kokemusasiantuntijoiden toipuminen näyttäytyi itseluottamuksen lisääntymisenä. Toiminnan myötä tietoisuus omista mahdollisuuksista ja kyvykkyydestä vahvistui. Kokemusasiantuntija saa työstään palkkaa ja voi tuntee kuuluvansa työyhteisöön.

Erika Mäntylä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Haastatteluaineiston perusteella kokemusasiantuntijatoiminnan merkitys toipumiselle voidaan jakaa kolmeen kategoriaan. Kokemusasiantuntijatoiminta voi olla:

- Toipumisen alkulähde
- Toipumisen edistäjä
- Toipumisen ylläpitäjä

Toipumisen alkulähde

Toipumisen alkulähdettä kokemusasiantuntijatoiminta edusti ihmisille, joilla oli ollut pitkä, useita vuosia kestänyt jakso työelämän ja opiskelujen ulkopuolella sairauden takia. He kuvailivat olleensa sairastamisen ajan ulkopuolella yhteiskunnasta ja normaalielämästä. Omanarvontunto ja luottamus omaan pärjäämiseen olivat olemattomia.

Kokemusasiantuntijana toimiminen on mahdollisuus päästä työkyvyttömyyseläkkeeltä takaisin työelämään. Asiantuntijan roolin saaminen on tärkeä tekijä toipumisessa. Uudesta roolista käsin omaan toipumiseen saa tulevaisuudenuskoa ja huomaa omia voimavaroja. Eräs haastateltavista sanoitti vaikutuksen näin: ”tuntuu, että palaa takaisin normaaliin yhteiskuntaan jäseneksi.”

Uusi rooli edellyttää tasavertaisuuden kokemusta työryhmissä ja sitä, että ihminen pitää työtään kokemusasiantuntijana arvokkaana. Kokemusasiantuntijan on tärkeää saada hyvää palautetta ammattilaisilta. Ammattilaisten kanssa työskennellessä rakennetaan uudenlaista suhdetta itsen ja toimijuus muuttuu potilaasta asiantuntijaksi.

Mahdollisuus auttaa on toinen merkittävä tekijä toipumisen kannalta. Ihminen haluaa antaa saamaansa hyvää muille.

Kokemusasiantuntijakoulutukseen pääsy ja keikkojen tekeminen on ollut ratkaiseva hetki toipumisen alkamisessa. Koulutuksesta osallistujat saavat kokemuksen siitä, että heillä on vielä annettavaa muille. Siirtymä kokemusasiantuntijaksi voi olla mullistava kokemus passiivisesta potilaan roolista (hyödyttömät omahoitajatapaamiset) aktiiviseksi toimijaksi (hoitojärjestelmää asiakaslähtöisemmäksi). Selkeä tavoite ja keino vaikuttaa oman tavoitteen mukaisesti lisää merkityksellisyyden tunnetta.

Toipumista edisti tietoisuus siitä, että omat kokemukset voivat olla toisille hyödyksi. Kokemusasiantuntijat saivat merkityksellisyyden tunnetta mielenkiintoisilta ja haastavilta keikoiltaan. Haastavissa tilanteissa pystyy ylittämään itsensä, saamaan onnistumisen kokemuksia ja itsekin havaitsemaan oman edistyksensä. Myös selkeä tavoite ja keino vaikuttaa oman tavoitteen mukaisesti lisäävät merkityksellisyyden tunnetta.

Toipumisen edistäjä

Työkykyiseksi itsensä kokevat havaitsivat uusia askelia toipumisessa kokemusasiantuntijatoiminnan seurauksena. Työkykyisyydestä huolimatta sairaushistorian koettiin määrittävän edelleen rajoittavasti työ- ja opiskeluelämää. Häpeä ja epäonnistumisen pelko rajoittivat uusien suunnitelmien toteuttamista.

Toipumisen edistymisen kannalta haastateltavat kokivat olennaisena itsetunnon vahvistumisen. Mahdollisuus saada onnistumisen kokemuksia, osallistua kehittämiseen tasavertaisena työryhmän jäsenenä sekä vertaistuki olivat itsetuntoa vahvistaneita tekijöitä. Kokemusasiantuntijat kuvailivat, miten heidän työtään arvostettiin ammattilaisten keskuudessa. He kokivat, että heidän osaamiselleen oli selkeä tarve. He myös kokivat pystyvänsä vaikuttamaan palveluiden kehittämiseen.

Kokemusasiantuntijatyö koettiin merkityksellisenä omien haastavien kokemusten takia. Kokemusten myötä heillä on missio asiakaslähtöisten palvelujen kehittämisestä.

Itsetunnon vahvistumisen myötä sairauden aiheuttama stigma lieveni. Vertaistuen lisäksi stigman kokemusta vähensi muuttunut suhde ammattilaisiin. Kokemusasiantuntijana häntä ei enää kohdeltu asiakkaana, vaan osaavana kehittäjänä, jonka mielipiteitä todella kuunneltiin.

Kaikki he, jotka kokivat kokemusasiantuntijatoiminnan edistävän toipumistaan, saivat voimaa myös vertaistuesta. Vertaistuella oli kaksi merkitystä: se saattoi olla henkisesti

Näin tutkimus tehtiin:

Teemahaastattelut toteutettiin etäyhteyksin (N=8 kokemusasiantuntijaa ja N=4 ammattilaista) syksyllä 2021.

Keväällä 2021 perustetussa kokemusasiantuntijapankissa toimineille lähetettiin kutsu haastatteluun. Kahdeksan kokemusasiantuntijaa ilmoittautui haastateltavaksi.

Kokemusasiantuntijapankista tilauksia tehneille lähetettiin kutsu haastatteluun sähköpostitse. Neljä ilmoittautui haastatteluun.

Haastattelut litteroitiin ja litteraatit analysoitiin sisällönanalysillä.

vapauttava kokemus tai uusia mahdollisuuksia luova kokemus. Keskustelu toisen kokemusasiantuntijakoulutuksessa olleen kanssa oli eräälle haastateltavalle merkittävä kokemus. Hän koki keskustelun samoja haasteita kokeneen henkilön kanssa vapauttavana. Toiselle merkityksellistä oli kuulla muiden kokemusasiantuntijoiden näkemyksiä työmahdollisuuksista kokemusasiantuntijana. Näiden keskustelujen myötä hän koki ymmärtävänsä omat vahvuutensa paremmin ja näki selkeämmin, missä hän voi auttaa.

Toipumisen ylläpitäjä

Kokemusasiantuntijatyötä pitkään tehneille haastateltaville kokemusasiantuntijatoiminta tarkoitti merkityksellistä tekemistä ja vaikuttamisen mahdollisuutta. Heidän toipumisensa oli alkanut vuosia sitten ja elämäntilanne oli jo vakiintunut. Rikkonaisen elämänhistorian takia työllistyminen ei ole kuitenkaan ollut itsestäänselvyys. Heille kokemusasiantuntijatoiminta merkitsi työtä, josta saa palautetta ja ansiotuloja.

Toipuminen voidaan nähdä prosessina. Sen viimeistä vaihetta kutsutaan kasvun vaiheeksi, jossa voidaan toteuttaa itseä ja suuntautua kohti positiivista tulevaisuutta. Tämä sisältää myös toivon löytämisen ja säilyttämisen, vastuun ottamisen omasta elämästä ja hyvinvoinnista, positiivisen identiteetin rakentamisen ja elämän tarkoituksen löytämisen. Haastateltuaineiston mukaan kokemusasiantuntijapankissa toimiminen lisää oppimishalua ja sosiaalista verkostoitumista. Itsestä haluttiin kertoa toisten auttajana ja merkityksellisen työn tekijänä. Nämä kaikki vahvistavat toipumisen päämäärätöntä polkua.

Yhteiskehittämisen hyödyt ammattilaisten silmin

Yhteiskehittämiskohteena sosiaali- ja terveyspalveluissa olivat palvelu- ja hoidontarpeen arvioinnin malli, mielenterveys- ja päihdepalvelupolku, sosiaalinen kuntoutus sekä digitaaliset välineet.

Ammattilaiset näkevät yhteiskehittämisen hyödyt asiakaslähtöisten palveluiden sekä työhyvinvoinnin kannalta. Yhteiskehittäminen ja sen tulokset palveluissa vähentävät ammattilaisten mukaan myös ennakkoluuloja ammattilaisten ja asiakkaiden välillä. Haastattelujen perusteella ammattilaisten tulkitsemat hyödyt yhteiskehittämisestä voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

Asiakaslähtöiset palvelut, työhyvinvointi ja asiakkaiden luottamus

Asiakaslähtöiset palvelut tarkoittavat ammattilaisten puheessa asiakkaiden tarpeita vastaavia palveluita. Työhyvinvoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä työn mielekkyyden, merkityksellisyyden ja motivaation tunteita. Asiakkaiden luottamus tarkoittaa luottamusta ammattilaisiin. Esimerkiksi sosiaalityössä voi olla ennakkoluuloja asiakkaiden ja ammattilaisten välillä.

- Yhteiskehittäminen nähtiin välttämättömänä asiakaslähtöisten palveluiden saavuttamiseksi.
- Yhteiskehittämisen avulla ammattilaiset kokivat pystyvänsä todelliseen asiakaslähtöiseen muutokseen palveluissa. Muutoksen seurauksena he kokivat työn mielekkyyden ja merkityksellisyyden tunteiden vahvistuneen.
- Kokemusasiantuntijoiden kanssa työskentelyn koettiin vähentävän sosiaalipalveluja kohtaan tunnettuja ennakkoluuloja. Ammattilaiset kokivat etäisyytensä sosiaalipalveluiden asiakkaisiin kaventuneen.

Kokemusasiantuntijoiden näkemykset auttavat ammattilaisia näkemään kehitettävän palvelun asiakkaan silmin sekä käyttämään asiakkaiden kieltä esitteissä ja digitaalisissa välineissä. Paremmiin asiakkaiden tarpeita vastaaviin ja saavutettavampiin palveluihin nimettiin yhteiskehittämisen tuloksiksi. Asiakkaiden kohtaamiseksi hyödyiksi ammattilaiset mainitsivat paremman palvelun sekä saavutettavammat esitteet.

Työn tarjoamien mielekkyyden ja merkityksellisyyden tunteiden koettiin lisääntyneen ja yhteiskehittäminen koettiin ammatillisesti kehittäväksi.

Ammattilaisille kokemusasiantuntijat ovat vertaiskehittäjiä, eikä heistä puhuttu haastattelussa toipujina. Uuden elämän vakiintuminen, ajattelutavan muutos ja ymmärryksen

vahvistuminen kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten välillä olivat kuitenkin ammattilaisten mainitsemia hyötyjä kokemusasiantuntijoille itselleen. Kokemusasiantuntijoiden osaamisen hyödyntämisellä nähtiin olevan ennakkoluuloja purkava vaikutus. Etenkin sosiaalisyössä ammattilaisten ja asiakkaiden välillä esiintyy ennakkoluuloja, jotka pahimmillaan estävät yhteistyön.

Asiakslähtöiset palvelut

Ammattilaiset kokevat saavansa kokemusasiantuntijoiden kanssa työskentelystä ison tuen palveluiden kehittämiseen asiakslähtöisiksi. Tuen myötä ammattilaiset kyseenalaistavat toimintatapojaan, käyttävät reflektointia työtöistä sekä pystyvät paremmin huomioimaan kehittämisessä asiakasnäkökulman. Ammattilaisten kanssa yhteistyötä tehneet kokemusasiantuntijat olivat rohkeita ja antoivat välitöntä palautetta. Kokemusasiantuntijoilta saatu rehellinen palaute, hyvät ideat ja uudet näkemykset ovat ammattilaisten mukaan kehittämisessä olennaisia.

”Et me ei vaan puhuta ammattilaiset keskenämme, vaan me oikeesti saadaan se asiakasnäkökulma siihen. Niin tää on semmonen, mikä pysäyttää myöskin sen siinä miettimään sitä, et ”hei, et sil toinenkin on - hänkin kokee sen tilanteen jollakin tavalla” (haastattelu 11)

Ammattilaisten mukaan kokemusasiantuntijat pystyvät rohkeastikin kyseenalaistamaan vallitsevia toimintatapoja, koska eivät ole asiakkaan roolissa. Ammattilaiset tiedostavat, että asiakkaan roolista voi olla uskaliaasta kritisoida viranomaisia esimerkiksi etuuksien menettämisen pelossa. Ammattilaiset suhtautuivat kokemusasiantuntijoiden antamaan tukeen myönteisesti. Ammattilaisten tavoitteena oli selkeästi asiakslähtöisemmät palvelut ja se näkyi heidän haastattelupuheessaan. Asiakas sanaan liittyvät ilmaukset olivat haastattelupuheessa hyvin yleisiä: asiakkaannäköiset palvelut, asiakasta palveleva, asiakkaan tarpeet, katsotaan asiakkaan kautta tilannetta, asiakastasolla, asiakkaiden kanssa sama kieli.

Työhyvinvointi ja ammatillinen kasvu

Asiakslähtöisten palveluiden kehittämisen lisäksi ammattilaiset kokivat oman työhyvinvointinsa kohenevan yhteiskehittämisen myötä. Haastatteluaineiston perusteella yhteiskehittämisellä oli yhteys koettuun työhyvinvointiin. Ammattilaisten haastatteluissa yhteiskehittämisen kerrottiin rikastuttaneen työtä, olleen ammatillisesti kehittävää sekä lisänneen työn mielekkyyden ja merkityksellisyyden tunteita.

Haastateltavat kuvailivat sellaisia kokemusasiantuntijatoiminnan hyötyjä, jotka voi tulkita ammatilliseksi kasvuksi. Kokemusasiantuntijatoiminta oli tuottanut ammattilaisille uuden ajattelutavan, uuden työtavan, uuden työtöiden sekä uuden toimintakulttuurin. Nämä tarkoittivat käytännössä herkkyyttä asiakas kohtaamisiin, selkeämpää asiakasprosessia, toipumisorientaation mukaista lähestymistapaa sekä kykyä puhua samaa kieltä asiakkaan kanssa.

Ammattilaisten mukaan kokemusasiantuntijoiden ansiosta palveluita kehitetään asiakasta ajatellen, eikä enää organisaation toiminta edellä. Tämä muuttaa myös ammattilaisten työkuvaa, kun kaiken kehittämisen lähtökohdaksi on asiakas. Suoraviivaiseen kehittämis-tyyliin tottuneen ammattilaisen on oltava joustava ottamaan uusi näkökulma, kyettävä kuulemaan myös eriäviä näkemyksiä ja ottamaan ne huomioon.

”Kun tehdään viranomaisen sisällä sitä toimintaa (kehittämistä), niin se on suoraviivaisempaa, yksinkertaistempaa ja se lähtee selkeästi sieltä palveluiden näkökulmasta se kehittämistyöskentely. Et nyt, kun pyritään aktiivisesti siihen, että se on sitten toipumisorientaation näkökulman mukaista, niin kylhän se voittaa sen näkökulman käytännössä ihan toisin päin; et lähdetäänkin asiakas edellä eikä palvelu edellä, niin silloin meidänkin täytyy adaptoitua siihen, et me ajatellaan nimenomaan sen asiakkaan kautta sitä tilannetta eikä sen kautta, että miten me rakennetaan palvelu vaan sen kautta, että mitä se asiakas tarvitsee”

Luottamuksen rakentuminen

Ammattilaisten puheessa kokemusasiantuntijat olivat vertaiskehittäjiä, eivät toipujia. Erään kehittämistyötä tekevän ammattilaisen mukaan kokemustoiminnalla voi kuitenkin olla hyötyä kokemusasiantuntijalle itselleen etenkin uuden elämän vakiintumisessa ja ajattelutavan muutoksessa.

Luottamuksen koettiin vahvistuneen ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden välillä yhteiskehittämisen myötä. Useita kuukausia kestäneissä kehittämistehtävissä suhde ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden välillä syveni. Ammattilaiset kokivat, että kokemusasiantuntijat näkivät heidän inhimillisyytensä uudella tavalla. Ymmärrys ammattilaisten ja asiakkaiden ajattelutavoista vahvistui työskentelyjakson aikana. Ammattilaiset kokivat, että edellä mainittujen seikkojen ansiosta yhteiskehittäminen saattaa johtaa osittain ennakkoluulojen purkautumiseen ammattilaisten ja asiakkaiden välillä.

Taulukko 1. Kooste ammattilaisten kokemista hyödyistä ja niiden mekanismeista

Hyöty	Mekanismi
Asiakaslähtöiset palvelut	Kokemusasiantuntijat tuntevat usein asiakkaan maailman paremmin kuin ammattilainen. Kokemusasiantuntijat pystyvät rohkeasti kyseenalaistamaan.
Työhyvinvointi	Yhteiskehittämisen myötä ammattilaiset saivat uuden työotteen, ajattelutavan ja toimintakulttuurin.
Luottamus	Ymmärrys ammattilaisten ja asiakkaiden ajattelutavoista lisääntyi puolin ja toisin.

Yhteenveto – Kokemusasiantuntijapankin hyötyjen arviointi

Tämän tutkimuksen perusteella kokemusasiantuntijapankin toiminta täyttää sille asetetut tavoitteet hyvin: ammattilaiset kokevat yhteiskehittämisen tuottavan asiakaslähtöisempiä palveluita ja yhteiskehittäminen tukee kokemusasiantuntijoita toipumisen eri vaiheissa. Lisäksi ammattilaiset kokivat työssään monia sellaisia muutoksia, jotka voidaan tulkita työhyvinvoinnin kohenemiseksi: merkityksellisyys tunne vahvistui, mahdollisuus kehittyä ammattilaisena lisääntyi ja koettu työn mielekkyys lisääntyi. Yhteiskehittämisen myötä ammattilaiset kokivat, että ennakkoluulot ammattilaisten ja asiakkaiden välillä vähenevät. Palveluista saatiin yhteiskehittämällä asiakaslähtöisempiä. Kokemusasiantuntijapankille on ollut selkeä tarve osana asiakaslähtöisten palveluiden kehittämistä.

Kokemusasiantuntijapankin hyötyjen realisoitumiseen on kuitenkin olemassa tiettyjä ehtoja. Haastatellut ammattilaiset olivat hyvin sitoutuneita yhteiskehittämiseen ja halusivat oppia uudenlaisia työtapoja. Ammattilaisilta vaaditaan yhteiskehittämisessä heittäytymiskykyä, reflektointikykyä sekä kykyä sietää oman työn arviointia. Ennakkoluulot, tiukat työroolit sekä kehittämisen suoraviivaisuus eivät ammattilaisten mukaa sovi tähän työtapaan.

Kokemusasiantuntijat haluavat tulla nähdyksi tasavertaisina kehittäjinä ammattilaisten rinnalla. Kokemusasiantuntijapankin toiminta voi kuitenkin tukea toipumista sen monessa eri vaiheessa. Kokemusasiantuntijakoulutus ja keikkojen tekeminen voi antaa alkusysäyksen toipumiselle. Samaistuminen muihin toipuneisiin kokemusasiantuntijoihin, uusien työmahdollisuuksien saaminen ja itsestä uusien asioiden oppiminen antavat tulevaisuuteen toivoa.

Kokemusasiantuntijatoiminta koettiin myös toipumisen edistäjänä silloin, kun häpeä ja epäonnistumisen pelko olivat rajoittaneet elämää. Toiminta tarjosi merkityksellistä tekemistä ja vertaistukea ja kannustusta. Kokemusasiantuntijoiden toipumisen kannalta onkin

tärkeää, että kokemusasiantuntijapankki muodostaa yhteisön, jossa voi jakaa saman agendan asiakaslähtöisten palveluiden kehittämisestä sekä saada työnohjausta tarvittaessa.

Kun toipuminen nähdään toipumisorientaation mukaisesti henkilön omana kokemuksena merkityksellisen tuntuista elämästä, toipuminen ei pääty oireiden loppumiseen. Kokemusasiantuntijatoiminta ylläpitää toipumista myös sairauden jälkeen tarjoamalla merkityksellistä tekemistä sekä työyhteisön.

Vaikka kokemusasiantuntijat eivät kehittämistyössä halua tulla nähdyksi toipujina, on kokemusasiantuntijapankin ylläpitämisessä huomioitava kokemusasiantuntijoiden haastavat taustat ja pidettävä huolta riittävästä työnohjauksesta, työn tuesta ja työsuorituksiin nähden kohtuullisista korvauksista.

Lähteet

Falk Hanna, Kurki Marjo, Rissanen Päivi, Kankaanpää Sini, Sinkkonen Niina. Kuntoutujasta toimijaksi – kokemus asiantuntijuudeksi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpäpaperi 39/2013. 42 sivua. Helsinki. Finland 2013.

Laitila, Minna. (2019). Kokemusasiantuntijakoulutuksen merkitys koulutukseen osallistuneiden arvioimana. *Kuntoutus*, 42(3), 18–31.

Meriluoto, T. (2018). Turning experience into expertise : technologies of the self in Finnish participatory social policy. *Critical Policy Studies*, 12 (3), 294-313.

Nordling, Esa. Mitä toipumisorientaatio tarkoittaa mielenterveystyössä? *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim*, 2018;134(15):1476-83

Rissanen, Päivi: Toivoton tapaus? Autoetnografia sairastumisesta ja kuntoutumisesta. Helsinki: Kuntoutussäätiö, 2015.

Soronen, Kari. (2021): Arvioivan katseen alla vai aitoa yhteistyötä? Kokemusasiantuntijoiden positoiden rakentuminen päihde- ja mielenterveystyössä. *Tietopuu: Tutkimussarja* 1/2021:1-23.

Weiste, Elina, Stevanovic, Melisa, & Uusitalo, Lise-Lotte. Experiential expertise in the co-development of social and health-care services: Self-promotion and self-dismissal as interactional strategies. *Sociology of Health & Illness*. 2022; 44: 764– 780.

Tämän julkaisun viite:

Mäntylä, Erika (2023) Kokemusasiantuntijapankin hyötyjen arviointi. Tutkimuksesta tiiviisti 15/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISBN 978-952-408-022-4 (verkko)

ISSN 2323-5179 (verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-022-4>